

CURTEA DE APEL CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 635 417
www.instante.justice.md

4-35/1-1162

20.06.2025

Curtea Constituțională a Republicii Moldova mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu, nr. 28

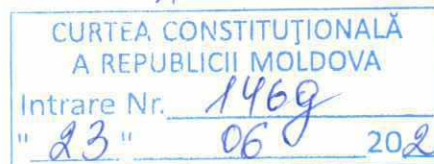
Curtea de Apel Centru, Vă expediază sesizarea înaintată de avocatul Fetescu Adrina în interesele apelantului Onica Roman privind ridicarea excepției de neconstituționalitate al dispozițiilor art. 7 alin.(3) lit. h). art. 28 alin.(1), art. 14 alin.(1) lit. g), art. 14 alin. (3) și art. 20 alin. (2) lit. a1) Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate,.

Anexe:

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate înaintată de avocatul Fetescu Adrina în interesele apelantului Onica Roman.
Încheierea Curții de Apel Centru nr. 3a-552/22 din 28 mai 2025.

**Presedintele interimar al
Curții de Apel Centru**

Mîra Ghenadie

C E R E R E

(privind ridicarea excepției de neconstituționalitate)

Prin prezenta, vă expediez sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.7 alin. (3) lit.h), art.28 alin.(1), art.14 alin.(1) lit.g), art.14 alin.(3) art.20 alin.(2) lit.a¹) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Reieșind din motivele de fapt și de drept, expuse în sesizare, fiind constatate toate cele 4 condiții necesare pentru a sesiza Curtea Constituțională în temeiul art.195, art.230 din Cod Administrativ art.12¹ alin. (1) din Codul de Procedură Civilă articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărîrea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională,

SOLICIT:

1. Admiterea prezentei cereri.
2. Emiterea unei încheieri judecătorești privind sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității normelor prevăzute la art.7 alin. (3) lit.h), art.28 alin.(1), art.14 alin.(1) lit.g), art.14 alin.(3) și a art.20 alin.(2) lit.a¹) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, sub aspectul corespunderii cu art.1 alin.(3), art.20 și art.23 din Constituția Republicii Moldova.

Anexă:

- Sesizarea Curții Constituționale – 08 file.

Avocat
Fetescu Andrian

Digitally signed by Fetescu Andrian
Date: 2025.04.07 15:07:59 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

REPUBLICA MOLDOVA

MD-2004 mun.Chișinău str.Al.Lăpușneanu nr. 28

SESIZARE

privind excepția de neconstituționalitate

(prezentată în conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție)

I. Subiectul sesizării

1. Onica Roman
2. Avocat Fetescu Andrian email:}

II. Instanța de Judecată

3. Curtea de Apel Centru
4. Judecător raportor Victoria Sîrbu
5. Mun. Chișinău str. Teilor 4

III. Cazul dedus judecătii instanței de drept comun

6. La 04 mai 2020, Autoritatea Națională de Integritate a emis Actul de constatare nr. 54/20 prin care a decis:
 - Se constată că dl Onica Roman a încălcat regimul juridic al incompatibilităților prin nesoluționarea în termen legal a stării de incompatibilitate manifestată prin exercitarea simultană în perioada 20 decembrie 2019-prezent a funcției de demnitate publică (mandat) de vicepreședinte al raionului Criuleni și mandatul de consilier în Consiliul local Măgdăcești raionul Criuleni.
 - Se sesizează Consiliul raional Criuleni, în termen de 15 zile din momentul în care actul de constatare a rămas definitiv, în vederea destituirii dl Onica Roman din funcția de vicepreședinte al raionului Criuleni.
 - Se decade dl Onica Roman din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică cu excepția funcției electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data rămânerii definitive a actului de constatare sau, respectiv, rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența averii nejustificate, cu înscrierea în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa funcție publică sau de demnitate publică.
 - Se aduce la cunoștința dl Onica Roman actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 15 zile de la primirea acestuia, la Judecătoria Chișinău sediul (Rîșcani), mun. Chișinău, str. Kiev, 3
7. La 22 mai 2020, Onica Roman a depus cerere de chemare în judecată împotriva Autorității Naționale de Integritate, prin care a solicitat anularea actului de constatare nr.54/20 din 04 mai 2020, emis de Autoritatea Națională de Integritate în privința sa.

IV. OBIECTUL SESIZĂRII

8. În conformitate cu art.7 alin.(3) lit.h) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate prevede că una din atribuțiile autorității este de a stabili **metodologia de efectuare a controlului averii și al intereselor personale** și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

9. Potrivit, art.28 alin.(1) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, autoritatea inițiază controlul averii și al intereselor personale din oficiu ori la sesizarea unor persoane fizice sau persoane juridice, în conformitate cu prevederile prezentei legi **și ale metodologiei de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale** și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.
10. În corespundere cu art.14 alin.(1) lit.g) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate președintele și vicepreședintele autorității aprobă **metodologia de efectuare a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor**.
11. Potrivit, art.14 alin.(3) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate Vicepreședintele Autorității monitorizează inspectorii de integritate privind exercitarea conformă a atribuțiilor de serviciu, de asemenea supraveghează modul în care inspectorii de integritate **respectă metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale** și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, aprobată de președintele Autorității.
12. În conformitate cu art.20 alin.(2) lit.a¹) inspectorii de integritate au obligația **să respecte metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale** și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, să nu emită, fără motive convingătoare, acte care se abat de la practica generalizată de verificare și control a inspectorilor de integritate.
13. În context, la data de 22.01.2018 prin ordinul nr.4 emis de Președintele Autorității Naționale de Integritate a fost aprobată metodologia de efectuare a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese al incompatibilităților și al restricțiilor, metodologia respectivă a fost modificată prin emiterea ordinului intern nr.61 din 19.07.2018 și ordinul intern nr.18 din 22.05.2019.
14. În acest sens, menționez că în perioada anilor 2018-2020 metodologia de efectuare a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor a fost modificată de trei ori.
15. Prin urmare, aprobarea metodologiei de efectuare a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, exclusiv de către președintele sau vicepreședintele Autorității Naționale de Integritate crează riscul ca metodologia să reflecte mai degrabă viziunea unei singure persoane sau interese politice, decât o abordare larg consultată și imparțială.
16. O confirmare a faptului că metodologia de efectuare a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor aprobată la data de 22.01.2018 prin ordinul nr.4 cu modificările și completările ulterioare reflectă mai degrabă viziunea unei singure persoane și nu este în corelație cu legea este că prin metodologia respective sau impus termene de efectuare a controlului, în pofida faptului că în aceas perioada de timp cadrul normativ nu reglementa un termen expres de efectuare a controlului, considerent din care inspectorii de integritate pentru a nu încălca termenul de efectuare a controlului și

- a fi sancționați disciplinar, încălcau drepturile subiecților de control, pentru a emite actele de constatare în termenele prevăzute de metodologie de efectuare a controlului..
17. Mai mult decât atât, conform art. 20 alin. (3) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (redacția legii în anul 2020), Inspectorul de integritate nu solicită și nu primește dispoziții, inclusiv de la președintele sau vicepreședintele Autorității, referitoare la controalele privind averea și interesele personale, privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.
 18. Prin metodologia de efectuare a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor aprobată la data de 22.01.2018 prin ordinul nr.4 cu modificările și completările ulterioare, a fost instituit mecanismul de avizare a proiectelor actelor de constatare, care era emis de către direcția juridică din cadrul Autorității Naționale de Integritate.
 19. Prin instituirea obligării avizării actelor de constatare, este grav încălcat principiul independenței inspectorilor de integritate, indicat la art. 20 alin. (2), lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, care prevede: inspectorul de integritate are obligația să-și îndeplinească atribuțiile cu obiectivitate, respectând principiile legalității, independenței, imparțialității, transparenței, confidențialității, celerității, integrității, egalității, al dreptului la apărare și al bunei administrări, precum și unul dintre cele 20 de principii de luptă împotriva corupției adoptate de către Consiliul Europei prin rezoluția 9724 din 1997, care constă în asigurarea independenței și a autonomiei persoanelor responsabile care activează în domeniul luptei împotriva corupției și necesitatea protejării acestora de la orice imixțiuni și influențe nepotrivite.
 20. Avizarea actului de constatare este o formă de imixtiune în activitatea inspectorului de integritate manifestată prin inducerea/insuflarea unei opinii și sau concluzii improprii inspectorului de integritate, de către o persoană neautorizată conform legii și care încălcă flagrant prevederile art. 22 din din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, potrivit căruia, inspectorul de integritate este responsabil de legalitatea acțiunilor realizate în cadrul procedurilor de verificare și control, precum și de calitatea controalelor efectuate și a actelor emise. Inspectorul de integritate poartă răspundere disciplinară, contravențională, civilă sau penală în conformitate cu legislația.
 21. În cauza Onica Roman vs Autoritatea Națională de Integritate privind contestarea actului administrativ individual defavorabil, proiectul actului de constatarea a fost remis spre avizare către direcția juridică a Autorității Naționale de Integritate, obligație impusă de metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. În acest fel, este erodată independența inspectorilor de integritate, or avizarea de către o altă subdiviziune a Autorității Naționale de Integritate poate introduce o influență externă asupra deciziei inspectorului inițial, afectând autonomia sa în emiterea actului, inspectorul inițial fiind descurajat să își exercite liber judecata profesională, temându-se că decizia sa va fi modificată sau contestată de colegul avizor. Persoana care avizează, poate influența rezultatul final, chiar dacă nu a fost implicat direct în desfășurarea controlului și în analiza probelor. În cazul unei erori sau abuzuri, este neclar cine răspunde pentru actul final, inspectorul care a întocmit dosarul sau persoana care l-a avizat. Legea prevede că inspectorul are responsabilitatea unică și exclusivă de a întocmi actul de constatare, includerea unei

proceduri de avizare suplimentară printr-o metodologie este o încălcare și a principiului legalității.

22. Astfel, este de remarcat că, prin aprobarea metodologiei de către conducerea ANI se completează și/sau modifică Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, or introducerea prin metodologie a sarcinii inspectorului de integritate de a stabili doar un dubiu rezonabil cu privire la diferență între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea deținută, contravine Legii nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.
23. Conform, principiului legalității toate atribuțiile, obligațiile și standardele aplicabile inspectorului de integritate trebuie să fie prevăzute direct de lege, nu de o metodologie secundară. Legea nu prevede explicit că inspectorul poate să emită un act de constatare doar în baza unui „dubiu rezonabil”, iar în cazul în care prin metodologie se introduce această obligație se depășește cadrul legal, metodologia nu poate prevedea noi obligații sau standarde care să schimbe scopul, sensul sau aplicarea legii. Stabilirea doar a unui „dubiu rezonabil” este insuficient pentru a îndeplini cerințele legale. Dacă inspectorul constată doar un „dubiu rezonabil” se reduce standartul probator necesar pentru luarea unei decizii, ceea ce poate duce la sancționarea unor persoane pe baza unor suspiciuni nefondate. Introducerea prin metodologie a standartului „dubiu rezonabil” este problematică, deoarece reduce nivelul probator cerut pentru a constata nereguli în averea sau cheltuielile unei persoane. Aceasta contravine principiilor independenței inspectorului, proporționalității și legalității și poate conduce la încălcarea drepturilor subiectului controlului.
24. Atragem atenția, onoratei Curți că articolele din lege care permit aprobarea metodologiei de efectuare a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor nu definesc clar limitele și criteriile pentru elaborarea metodologiei, iar modificarea frecventă crează confuzie atât pentru inspectorii de integritate, cât și pentru persoanele supuse controlului. Subiecții evaluării nu cunosc în mod clar care sunt regulile aplicabile la un anumit moment, totodată se crează impresia că acest instrument este folosit în mod discriționar, motiv din care este afectată încrederea publicului în obiectivitatea și imparțialitatea procesului de control.
25. În acest sens este important de menționat că este relevantă în acest sens jurisprudența Curții Europene, care a subliniat importanța certitudinii juridice și securitatea raporturilor juridice, în contextul dreptului la un proces echitabil.
26. Curtea a notat că certitudinea juridică reprezintă un principiu fundamental al unei societăți democratice, care este inerent tuturor articolelor din Constituție, inclusiv dreptului de proprietate.
27. Principiul certitudinii juridice este un element fundamental al statului de drept, acesta presupune ca normele juridice trebuie să fie clare, precise, stabile și să permită persoanelor să prevadă consecințele juridice. De aceea, normele care stabilesc aprobarea metodologiei de către conducerea ANI, încalcă cerințele ca acestea să fie previzibile, stabile. Subiectul de control nu își poate organiza corect apărarea sau respecta obligațiile legale, deoarece regulile se schimbă constant. Modificările frecvente, pot permite conducătorului autorității să ajusteze metodologia după anumite cazuri sau situații.
28. Prin urmare, art.7 alin.(3) lit.h), art.28 alin.(1), art.14 alin.(1) lit.g), art.14 alin.(3) art.20 alin.(2) lit.a¹) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate prin care este statuat că se aprobă de către Autoritate **metodologia de efectuare a**

controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, crează confuzii și neclaritate pentru subiecții supuși controlului, oferă posibilitatea modificării frecvente ale acesteia care duce la aplicări diferite pentru cazuri similare, ceea ce afectează egalitatea în fața legii.

29. Totodată atragem atenția onoratei Curți că metodologia aprobată de către președintele Autorității Naționale de Integritate nu este una strict tehnică, prevede reguli noi și interpretări care nu sunt prevăzute de lege depășind în acest sens cadrul legal.

V. INCIDENȚA DREPTURILOR DIN CONSTITUȚIE

Articolul 1 Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 20 Accesul liber la justiție

- (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- (1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

VI. ARGUMENTELE INGERINTEI ÎN DREPTURILE CONSTITUȚIONALE

30. Art.7 alin.(3) lit.h), art.28 alin.(1), art.14 alin.(1) lit. g), art.14 alin.(3) art.20 alin.(2) lit.a¹) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate stabilesc posibilitatea aprobării de către președintele Autorității Naționale de Integritate a unei **metodologii de efectuare a controlului averii și al intereselor personale** și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, fără a clarifica limitele și criteriile pentru elaborarea metodologiei, iar modificarea frecventă crează confuzie atât pentru inspectorii de integritate, cât și pentru persoanele supuse controlului. Importanța reglementării limitele și criteriile pentru elaborarea metodologiei asigură certitudinea juridică și respectarea securității raporturilor juridice, în contextul dreptului la un proces echitabil.
31. „Claritatea” este condiția indispensabilă a „predictibilității”, întrucât pentru a prevedea trebuie să fie asigurat accesul la informații suficiente și comprehensibile. Conotativ vorbind, relația dintre acești doi termeni se înfățișează similară relației Yin și Yang – existența unor condiții a căror sumă compun întregul, unde una fără alta este de neconceput. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a precizat în acest sens că „*legea trebuie să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale*”

adițional, din Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 01.10.2018 pe marginea sesizării nr. 94g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal, notăm că la punctul 38 este stipulat: „[...] pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit”. Reieșind din cele precizate anterior, Curtea a declarat neconstituțional. art. 328, alin. (3), lit. d).

32. Vorbind despre *claritatea legii*, menționăm că aceasta privește modul de receptare a conținutului actelor normative de către corpul social, în sensul de înțelegere a acestora. În această ordine de idei, este important ca norma juridică să fie accesibilă și inteligibilă, întrucât cei cărora li se adresează trebuie să conștientizeze posibilele consecințe ale faptelor lor. O relevanță deosebită în contextul dat aparține art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia: „Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”. Prin urmare, asigurarea clarității legilor este o îndatorire constituțională a statului, un prim element al mecanismului de garantare a drepturilor omului, remarcant fiind dreptul la un proces echitabil, care oferă persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului.
33. Făcând referință la *predictibilitatea legii*, ne raliem la opinia doctrinarilor ce susțin că efectele acesteia trebuie să fie previzibile, în măsura în care să permită subiecților de drept să-și gândească conduita conform reglementărilor sale. Astfel, previzibilitatea se referă la urmările efectivității normei, impunând ca legile să fie calculate și fiabile. „În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice”, acestea reies din practica judiciară a Curții de Justiție a Comunităților Europene, fiind oferită drept exemplu cauza *Faccini Dori c. Recreb*, prin care s-a reiterat că legislația trebuie să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă.
34. În final, ținem să raportăm cele menționate pe parcurs la ampla jurisprudență a Curții Europene a Drepturilor Omului, care prin hotărârile referitoare la *Sunday Times c. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 1979* și *Dammann c. Elveției, 2005* a subliniat importanța asigurării clarității și previzibilității legii, instituind o serie de repere pe care legiuitorul trebuie să le ia în considerație pentru asigurarea implementării acestora.
35. În context, ținem doar să accentuăm că anume „claritatea și predictibilitatea” sunt unii dintre pilonii statului de drept, stat care este apreciat și elogiât pentru calitatea legilor sale.
36. Astfel, reieșind din motivele de fapt și de drept, expuse supra, fiind constatate toate cele 4 condiții necesare pentru a sesiza Curtea Constituțională în temeiul art. 195, art. 230 din Cod Administrativ art.12¹ alin. (1) din Codul de Procedură Civilă articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională,

SOLICITĂM:

1. A admite cererea.
2. A ridica excepția de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității normelor prevăzute la art.7 alin. (3) lit.h), art.28 alin.(1), art.14 alin.(1) lit.g), art.14 alin.(3) și a art.20 alin.(2) lit.a¹) din Legea 132/2016 cu

- privire la Autoritatea Națională de Integritate, sub aspectul corespunderii cu art.1 alin.(3), art.20 și art.23 din Constituția Republicii Moldova.
3. A declara neconstituțională norma art.7 alin. (3) lit.h) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și anume **autoritatea stabilește metodologia de efectuare a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor**”.
 4. A declara neconstituțională textul normei art.28 alin. (1) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și anume **și ale metodologiei de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor**.
 5. A declara neconstituțională norma art.14 alin. (1) lit.g) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și anume **președintele și vicepreședintele autorității aprobă metodologia de efectuare a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor**.
 6. A declara neconstituțională textul normei art.14 alin.(3) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și anume **Vicepreședintele Autorității monitorizează inspectorii de integritate supraveghează modul în care inspectorii de integritate respectă metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, aprobată de președintele Autorității**.
 7. A declara neconstituțională norma art. 20 alin.(2) lit.a¹) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și anume **inspectorii de integritate au obligația să respecte metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, să nu emită, fără motive convingătoare, acte care se abat de la practica generalizată de verificare și control a inspectorilor de integritate**.

VII. DECLARAȚIE ȘI SEMNATURA

- 37.Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt veridice.

Avocat

Fetescu Andrian

Digitally signed by Fetescu Andrian

Date: 2025.04.07 15:08:58 EEST

Reason: MoldSign Signature

Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

ÎNCHEIERE

28 mai 2025

mun. Chișinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mîra Ghenadie
Cașcaval Andrei și Sîrbu Victoria

examinând în ședință de judecată publică, solicitarea ridicării excepției de neconstituționalitate înaintată de către reprezentantul apelantului Onica Roman, avocatul Fetescu Andrian, în cauza în ordine de apel declarat de Onica Roman împotriva hotărârii Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani din 02 noiembrie 2021, adoptată în cauza de contencios administrativ, la acțiunea înaintată de Onica Roman către Autoritatea Națională de Integritate, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil,

C O N S T A T Ă :

La 22 mai 2020 Onica Roman s-a adresat cu o acțiune în contencios administrativ către Autoritatea Națională de Integritate, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil.

Prin hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani din 02 noiembrie 2021, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Onica Roman către Autoritatea Națională de Integritate cu privire la anularea procesului-verbal nr. 112/20 din 02.03.2020 de inițiere a controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, emis în privința lui Onica Roman de către Autoritatea Națională de Integritate și anularea actului de constatare nr. 54/20 din 04 mai 2020 emis în privința lui Onica Roman de către Autoritatea Națională de Integritate.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 30 noiembrie 2021 Onica Roman a declarat apel asupra hotărârii Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani din 02 noiembrie 2021, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea înaintată să fie admisă integral ca fiind întemeiată.

La 07 aprilie 2025 avocatul Fetescu Andrian în interesele lui Onica Roman, a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în privința prevederilor art. 7 alin.(3) lit. h). art. 28 alin.(1), art. 14 alin.(1) lit. g), art. 14 alin. (3) și art. 20 alin. (2) lit. a¹) Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, invocînd faptul că prin instituirea avizării actelor de constatare, este grav încălcat principiul independenței inspectorilor de integritate.

În cadrul ședinței de judecată Completul a dispus soluționarea chestiunii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în procedură scrisă.

Studiind și analizând materialele cauzei, instanța de apel conchide că, există temei de admitere a cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate al dispozițiilor

art. 7 alin.(3) lit. h). art. 28 alin.(1), art. 14 alin.(1) lit. g), art. 14 alin. (3) și art. 20 alin. (2) lit. a1) Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, reieșind din următoarele motive.

Conform art.195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Potrivit art. 12¹ CPC, legiuitorul prevede expres ridicarea excepției de neconstituționalitate: (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Excepția de neconstituționalitate constituie mijlocul procedural pentru realizarea accesului persoanei, în calitate de titular al drepturilor și libertăților fundamentale, la controlul constituționalității actelor normative.

Potrivit art. 134 din Constituție, (1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Iar potrivit art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor

Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Prin hotărîrea nr. 2 din 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a relatat că, judecătorul ordinar, nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau de reprezentantul acestuia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărîre anterioară a Curții, avînd ca obiect prevederile contestate și a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate, constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decît doar în condițiile menționate de Curte în prezenta Hotărîre.

Completul observă că, obiectul excepției de neconstituționalitate, așa cum a fost formulat de reprezentantul apelantului Onica Roman, avocatul Fetescu Andrian, constituie următoarele dispoziții:

Art. 7 alin.(3) lit. h) Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, care statuează că, *în domeniul cooperării cu instituțiile naționale și internaționale, precum și în domeniul asigurării bunei organizări a Autorității și administrării activității de promovare a integrității subiecților declarării, Autoritatea stabilește metodologia de efectuare a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.*

Art. 28 alin.(1) Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, care prevede că, *Autoritatea inițiază controlul averii și al intereselor personale din oficiu ori la sesizarea unor persoane fizice sau persoane juridice, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale metodologiei de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.*

Art. 14 alin.(1) lit. g) Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, care stabilește că, *Președintele Autorității exercită următoarele atribuții: aprobă metodologia de efectuare a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor*

Art. 14 alin. (3) Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate indică că, *Vicepreședintele Autorității monitorizează inspectorii de integritate privind exercitarea conformă a atribuțiilor de serviciu, deasemenea supraveghează modul în care inspectorii de integritate respectă metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, aprobată de președintele Autorității.*

Art. 20 alin. (2) lit. a¹) Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, care dispune că, *Inspectorul de integritate are următoarele obligații: să respecte metodologia de efectuare a verificării și a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, să nu emită, fără motive convingătoare,*

acte care se abat de la practica generalizată de verificare și control a inspectorilor de integritate.

Completul reține că, în temeiul art. 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, art.4 alin.(1), lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative, ține de competența Curții Constituționale.

Respectiv, sub aspectul întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016, instanța de apel menționează că norma vizată de către apelantul Onica Roman, constituie obiect a controlului de constituționalitate, fiind întrunite condițiile indicate în hotărârea Curții Constituționale pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție.

Colegiul civil remarcă că, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către parte în proces, apelantul-reclamant Onica Roman, iar norma vizată nu a mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Din aceste considerente, ținând cont de faptul că norma solicitată a fi supusă controlului de constituționalitate urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei deduse judecării, avînd în vedere că Colegiul nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția, astfel, Completul specializat, examinînd condițiile menționate supra, necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, ajunge la concluzia că, acestea sunt întrunite, din care considerente demersul lui Onica Roman urmează a fi admis.

În conformitate cu prevederile art.195, 230 Cod administrativ. art. art. 12¹, 269-270 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

DISPUNE:

Se admite cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, ridicată de către reprezentantul apelantului Onica Roman, avocatul Fetescu Andrian, în cauza în ordine de apel declarat de Onica Roman împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 02 noiembrie 2021.

Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova în vederea controlului constituționalității a prevederilor art. 7 alin.(3) lit. h). art. 28 alin.(1), art. 14 alin.(1) lit. g), art. 14 alin. (3) și art. 20 alin. (2) lit. a/1) Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,
Judecătorul

Mîra Ghenadie

Judecătorii

Cașcaval Andrei

Sîrbu Victoria

Copia corespunde originalului / judecăto